Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 22 oktober 2013 *

”Fördragsbrott — Dom varigenom domstolen fastställer fördragsbrott — Nationella bestämmelser enligt vilka en minoritetspost om 20 procent är förenad med vetorätt avseende vissa beslut som antas av Volkswagen AG:s aktieägare”

I mål C-95/12,

angående en talan om fördragsbrott enligt artikel 260.2 FEUF, som väckts den 21 februari 2012,

Europeiska kommissionen, företrädd av E. Montaguti och G. Braun, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

Förbundsrepubliken Tyskland, företrädd av T. Henze, J. Schwarze, J. Möller och J. Kemper, samtliga i egenskap av ombud,

svarande,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden V. Skouris, vice-ordföranden K. Lenaerts, avdelningsordförandena R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, E. Juhász, A. Borg Barthet, C. G. Fernlund, J. L. da Cruz Vilaça samt domarna A. Rosas, G. Arestis, A. Arabadjiev (referent), C. Toader, E. Jarašiūnas och C. Vajda,

generaladvokat: N. Wahl,

justitiesekreterare: handläggaren K. Malacek,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 12 mars 2013,

och efter att den 29 maj 2013 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

* Rättegångsspråk: tyska.

Dom

1 Europeiska kommissionen har yrkat att domstolen ska

— fastställa att Förbundsrepubliken Tyskland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 260.1 FEUF genom att inte vidta de åtgärder som krävs för att följa den dom som domstolen meddelade den 23 oktober 2007 i mål C-112/05, kommissionen mot Tyskland (REG 2007, s. I-8995), om att vissa bestämmelser i lagen om privatisering av andelarna i Volkswagenwerk, som är ett bolag med begränsat ansvar (Gesetz über die Überführung der Anteilsrechte an der Volkswagenwerk Gesellschaft mit beschränkter Haftung in private Hand), av den 21 juli 1960 (BGBl. 1960 I, nr 39, s. 585, och BGBl. 1960 III, s. 641-1-1) (nedan kallad VW-lagen), är oförenliga med unionsrätten,

— förplikta Förbundsrepubliken Tyskland att – från dagen för domen i förevarande mål till dess att domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland följs i alla delar – till kommissionen betala löpande vite med 282 725,10 euro för varje dag som den domen inte följs,

— förelägga Förbundsrepubliken Tyskland att till kommissionen betala ett schablonbelopp som bestäms genom att ett belopp om 31 114,72 euro multipliceras med det antal dagar som överträdelsen pågått, från och med den dag då domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland meddelades till och med den dag då dom meddelas i förevarande mål eller den dag då överträdelsen upphör, och

— förplikta Förbundsrepubliken Tyskland att ersätta rättegångskostnaderna.

Bakgrund till tvisten och domen i målet kommissionen mot Tyskland

2 När VW-lagen antogs år 1960 var den tyska förbundsstaten och delstaten Niedersachsen de två största aktieägarna i Volkswagenwerk GmbH (nedan kallat Volkswagen) och innehade 20 procent var av aktiekapitalet. Med tillämpning av denna lag omvandlades Volkswagen, som var ett bolag med begränsat ansvar, till ett aktiebolag.

3 Den tyska förbundsstaten har därefter gjort sig av med sina andelar i bolaget medan delstaten Niedersachsen fortfarande innehar ungefär 20 procent av aktiekapitalet.

4 I 2 § 1 i VW-lagen, i den lydelse som den hade innan domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland meddelades, föreskrevs att rösträtten för en aktieägare som innehade aktier vilkas nominella värde översteg en femtedel av aktiekapitalet var begränsad till det antal röster som är förenade med aktier vilkas nominella värde motsvarar en femtedel av aktiekapitalet.

5 I 4 § i VW-lagen, som har rubriken ”Bolagets bolagsordning”, i den lydelse som den hade innan domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland meddelades, föreskrevs följande:

”1. Under förutsättning att de äger aktier i bolaget har Förbundsrepubliken Tyskland och delstaten Niedersachsen rätt att utse vardera två styrelseledamöter.

…

3. För beslut av bolagsstämman vilkas antagande kräver en majoritet om minst tre fjärdedelar av det aktiekapital som är representerat på stämman enligt aktiebolagslagen ska en majoritet om mer än fyra femtedelar av det representerade aktiekapitalet krävas.”

6 I första punkten i domslutet i domen i det ovannämnda målet kommissionen och Tyskland fastställde domstolen följande:

”Förbundsrepubliken Tyskland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 56.1 EG genom att bibehålla 4 § [1] och 2 § [1] i kombination med 4 § [3] i [VW-lagen].”

7 Efter meddelandet av den domen antog Förbundsrepubliken Tyskland lagen om ändring av lagen om privatisering av andelarna i Volkswagenwerk, som är ett bolag med begränsat ansvar (Gesetz zur Änderung des Gesetzes über die Überführung der Anteilsrechte an der Volkswagenwerk Gesellschaft mit beschränkter Haftung in private Hand) av den 8 december 2008 (nedan kallad lagen om ändring av VW-lagen), vilken kungjordes i Bundesgesetzblatt den 10 december 2008 (BGBl 2008 I nr 56, s. 2369) och trädde ikraft den 11 december 2008.

8 Genom denna lag upphävdes bland annat 2 § och 4 § 1 i VW-lagen. Däremot ändrades inte 4 § 3 i VW-lagen.

Det administrativa förfarandet

9 Genom skrivelse av den 24 december 2007 uppmanade kommissionen Förbundsrepubliken Tyskland att informera institutionen om de åtgärder som medlemsstaten hade vidtagit eller hade för avsikt att vidta för att rätta sig efter domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland.

10 Genom skrivelse av den 6 mars 2008 svarade denna medlemsstat att förbundsrepublikens justitieministerium hade förberett ett lagförslag i syfte att följa domen och att detta förslag utgjorde föremål för överläggningar mellan de berörda myndigheterna.

11 Den 5 juni 2008 skickade kommissionen en formell underrättelse till Förbundsrepubliken Tyskland i vilken den uppmanade medlemsstaten att inkomma med synpunkter inom två månader.

12 Samma dag översände Förbundsrepubliken Tyskland till kommissionen det lagförslag som hade godkänts av den tyska regeringen och som syftade till att domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland skulle följas. Enligt Förbundsrepubliken Tyskland skulle lagstiftningsförfarandet inledas utan dröjsmål.

13 Den 1 december 2008 översände kommissionen ett motiverat yttrande till Förbundsrepubliken Tyskland i vilket medlemsstaten uppmanades att vidta de åtgärder som var nödvändiga för att följa domen inom två månader från mottagandet av yttrandet.

14 Kommissionen konstaterade också att det lagförslag som syftade till att domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland skulle följas, innebar att 2 § 1 och 4 § 1 i VW-lagen skulle upphävas, men att 4 § 3 i samma lag skulle behållas. Institutionen tillade att den inte hade erhållit någon information om ändringar av de delar av bolagsordningen som motsvarade de kritiserade bestämmelserna i VW-lagen.

15 Den 10 december 2008 kungjordes lagen om ändring av VW-lagen. Innehållet i lagen var i väsentliga delar identiskt med det i lagförslaget.

16 Genom skrivelse av den 17 december 2008 framställde Förbundsrepubliken Tyskland ett förslag till kommissionen om att inge en gemensam begäran till domstolen om tolkning av domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland, med stöd av artikel 43 i stadgan för Europeiska unionens domstol och artikel 102 i rättegångsreglerna.

17 När kommissionen inte antog detta förslag svarade Förbundsrepubliken Tyskland, genom skrivelse av den 29 januari 2009, på det motiverade yttrande och uppgav att den ansåg att den, i och med ikraftträdandet av lagen om ändring av VW-lagen, till fullo hade följt domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland.

18 Den 21 februari 2012 väckte kommissionen förevarande talan eftersom den ansåg att Förbundsrepubliken Tyskland endast delvis hade rättat sig efter nämnda dom.

Talan

Anmärkningen avseende Volkswagens bolagsordning

Parternas argument

19 Enligt kommissionen är det nödvändigt att ändra Volkswagens bolagsordning för att till fullo följa domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland. Det räcker inte med att ändra VW-lagen. Den nu gällande lydelsen av bolagsordningen innehåller nämligen fortfarande, i artikel 25.2, en klausul om sänkning av gränsen för minoritetens vetorätt, vilken i huvudsak motsvarar 4 § 3 i VW-lagen. Dessutom ströks klausulen om begränsningen av aktieägarnas rösträtt ur bolagsordningen först i september år 2009, det vill säga nio månader efter upphävandet av motsvarande bestämmelse i VW-lagen. I punkt 26 i domen fastställde domstolen emellertid att klausuler i bolagsordningen, med avseende på den fria rörligheten för kapital, ska anses utgöra en nationell åtgärd.

20 Kommissionen har erinrat om att en medlemsstat, för det fall domstolen finner att den har underlåtit att uppfylla en skyldighet enligt fördragen, enligt artikel 260.1 FEUF ska ”vidta de åtgärder som krävs för att följa domstolens dom”. Med beaktande av att myndigheterna, genom delstaten Niedersachsen, var aktieägare i Volkswagen, hade de i denna egenskap inte bara möjlighet utan var också skyldiga att föreslå de nödvändiga ändringarna i bolagets bolagsordning.

21 Enligt Förbundsrepubliken Tyskland kan anmärkningen om att Volkswagens bolagsordning inte har ändrats inte tas upp till sakprövning, eftersom bolagsordningen inte utgjorde föremål för domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland. I den domen prövade domstolen nämligen bara vissa bestämmelser i VW-lagen.

22 Med beaktande av att Volkswagen är ett privat bolag kan Förbundsrepubliken Tyskland inte under några omständigheter hållas ansvarig för bolagets handlande eller underlåtenhet. Enligt 119 § 1 moment 5 i lagen av den 6 september 1965 om aktiebolag (Aktiengesetz) (BGBl. 1965 I, s. 1089), i dess lydelse enligt lagen om kontroll och insyn i företag (Gesetz zur Kontrolle und Transparenz im Unternehmensbereich) av den 27 april 1998 (BGBl. 1998 I, s. 786), kan nämligen endast aktieägarna i ett sådant bolag ändra bolagets bolagsordning vid en bolagsstämma.

Domstolens bedömning

23 Förfarandet enligt artikel 260.2 FEUF ska anses utgöra ett särskilt rättsligt förfarande för verkställighet av domar. Fråga är med andra ord om en verkställighetsåtgärd (dom av den 12 juli 2005 i mål C-304/02, kommissionen mot Frankrike, REG 2005, s. I-6263, punkt 92). Detta förfarande får följaktligen endast avse en medlemsstats underlåtenhet att uppfylla skyldigheter enligt fördraget, vilken domstolen fastställt med stöd av artikel 258 FEUF (dom av den 10 september 2009 i mål C-457/07, kommissionen mot Portugal, REG 2009, s. I-8091, punkt 47).

24 I domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland prövade domstolen emellertid inte alls huruvida Volkswagens bolagsordning innebar en underlåtenhet att uppfylla skyldigheter som ålåg Förbundsrepubliken Tyskland enligt EUF-fördraget. Saken i det målet avsåg nämligen uteslutande frågan huruvida vissa av bestämmelserna i VW-lagen var förenliga med nämnda fördrag.

25 I motsats till vad kommissionen har gjort gällande anförde domstolen, i punkt 26 i denna dom, inte att Volkswagens bolagsordning i sig skulle anses utgöra en nationell åtgärd, utan att ”även om det godtas … att VW-lagen begränsar sig till att återge innehållet i vad som skall anses vara ett civilrättsligt avtal är den omständigheten att avtalet återges i en lag tillräckligt för att avtalet skall anses utgöra en nationell åtgärd med avseende på den fria rörligheten för kapital”.

26 Anmärkningen om att Volkswagens bolagsordning inte har ändrats kan således inte tas upp till sakprövning.

Anmärkningen om VW-lagen

Parternas argument

27 Enligt kommissionen följer det av domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland att sänkningen av gränsen för minoritetens vetorätt, vilken följer av 4 § 3 i VW-lagen, utgör ett fristående åsidosättande av artikel 63.1 FEUF. Flera omständigheter i nämnda dom stöder denna slutsats, bland annat

— det faktum att kommissionen hade framfört tre olika anmärkningar, varav en gällde den sänkning av gränsen för minoritetens vetorätt som föreskrevs i 4 § 3 i VW-lagen, och att ingen av dessa anmärkningar underkändes av domstolen, vilket punkt 81 i nämnda dom vittnar om,

— det faktum att Förbundsrepubliken Tyskland förpliktades att bära hela rättegångskostnaden visar att kommissionens samtliga anmärkningar om ett åsidosättande av artikel 63.1 FEUF hade godtagits. Konstaterandet i punkt 83 i samma dom, enligt vilket nämnda medlemsstat ”i huvudsak har tappat målet”, vilket var skälet till att den ålades att bära rättegångskostnaderna, har sin förklaring i att talan ogillades i den del som den även grundade sig på ett åsidosättande av etableringsfriheten i artikel 49 FEUF,

— punkterna 48 och 50 i domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland, av vilka det framgår att sänkningen av gränsen för minoritetens vetorätt i sig gav offentliga aktörer som är aktieägare i Volkswagen möjlighet att utöva ett väsentligt inflytande över detta bolag utan att göra de investeringar som krävs i bolagsrätten i allmänhet,

— punkt 51 i domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland i vilken domstolen, genom att ange att begränsningen av aktieägarnas rösträtt ”kompletterar” den rättsliga ram som inrättats genom sänkningen av gränsen för minoritetens vetorätt, bedömde att denna ram i sig möjliggjorde för offentliga aktörer att genom en sådan mindre investering utöva ett väsentligt inflytande över bolagets beslut, och

— användandet i punkt 54 i nämnda dom av uttrycket ”restriktioner” i plural och konjunktionen ”och” istället för ”i kombination med” för att förena 2 § 1 och 4 § 3 i VW-lagen, av vilket kommissionen drar slutsatsen att dessa båda bestämmelser utgör två av varandra oberoende restriktioner.

28 För övrigt följer det av en jämförelse av punkterna 40, 41, 51, 52 och 72–81 i domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland att begränsningen av aktieägarnas rösträtt i 2 § 1 i VW-lagen också i sig utgör en restriktion av den fria rörligheten för kapital som inte var motiverad. Det finns inget stöd i domen för att Förbundsrepubliken Tyskland fritt kunde välja vilken av dessa båda bestämmelser som skulle upphävas för att följa domen.

29 Vad gäller domslutet i domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland anser kommissionen att det ska förstås mot bakgrund av domskälen och i synnerhet mot bakgrund av de omständigheter som anförts ovan.

30 Förbundsrepubliken Tyskland anser att det framgår tydligt av punkt 1 i domslutet i nämnda dom att den överträdelse av artikel 63.1 FEUF som fastställdes av domstolen var ett resultat av 2 § 1 i VW-lagen ”i kombination med” 4 § 3 i samma lag. Det fördragsbrott som fastställdes i samma dom följde följaktligen av samspelet mellan, å ena sidan, bestämmelsen om begränsningen av aktieägarnas rösträtt, det vill säga 2 § 1 i VW-lagen, och, å andra sidan, bestämmelsen om sänkningen av gränsen för minoritetens vetorätt, det vill säga 4 § 3 i VW-lagen.

31 Denna slutsats bekräftas enligt Förbundsrepubliken Tyskland bland annat i punkterna 30, 43, 51, 54, 56 och 78 i domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland.

32 Den omständigheten att Förbundsrepubliken Tyskland förpliktades att ersätta rättegångskostnaderna saknar betydelse eftersom detta beslut, såsom framgår av punkt 83 i domen, grundade sig på konstaterandet att medlemsstaten ”i huvudsak” hade tappat målet.

Domstolens bedömning

33 Enligt artikel 260.1 FEUF ska en medlemsstat, om domstolen finner att den har underlåtit att uppfylla en skyldighet enligt fördragen, vidta de åtgärder som krävs för att följa domstolens dom.

34 Efter det att domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland hade meddelats, och inom den tidsfrist som angavs härför i kommissionens motiverade yttrande inom ramen för förevarande förfarande, upphävde Förbundsrepubliken Tyskland 2 § 1 och 4 § 1 i VW-lagen, men behöll 4 § 3 i denna lag.

35 Under dessa omständigheter ska domstolen pröva huruvida denna medlemsstat också var skyldig enligt artikel 260.1 FEUF att upphäva eller ändra den sistnämnda bestämmelsen i VW-lagen, för att till fullo följa domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland.

36 För att så ska vara fallet krävs det att domstolen i den domen fastställt ett fristående fördragsbrott som enbart avser 4 § 3 i VW-lagen.

37 I detta hänseende är domslutet i nämnda dom särskilt viktigt. I domslutet beskrivs nämligen det fördragsbrott som fastställts av domstolen. I punkt 1 i nämnda domslut fastställde domstolen, som i detta avseende avvek från kommissionens ansökan, att ”Förbundsrepubliken Tyskland ha[de] underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel [63.1 FEUF] genom att bibehålla 4 § [1] och 2 § [1] i kombination med 4 § [3] i [VW-lagen]”.

38 Genom att använda konjunktionen ”och” och uttrycket ”i kombination med” gjorde domstolen åtskillnad mellan, å ena sidan, det fördragsbrott som var ett resultat av 4 § 1 i VW-lagen och, å andra sidan, det fördragsbrott som var ett resultat av tillämpningen av 2 § 1 i kombination med 4 § 3 i denna lag.

39 Till skillnad från vad som var fallet med det fördragsbrott som var ett resultat av 4 § 1 i VW-lagen fastställde domstolen sålunda inte att det förelåg ett fördragsbrott med anledning av 4 § 3 i denna lag betraktad separat, utan endast i kombination med bestämmelsen i 2 § 1 i VW-lagen.

40 Denna slutsats bekräftas av domskälen i domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland, mot bakgrund av vilka domslutet i domen ska förstås (se dom av den 16 mars 1978 i mål 135/77, Bosch, REG 1978, s. 855, punkt 4, och av den 29 juni 2010 i mål C-526/08, kommissionen mot Luxemburg, REU 2010, s. I-6151, punkt 29).

41 I detta avseende framgår för det första av punkt 30 i den domen att domstolen beslutade att pröva anmärkningarna avseende 2 § 1 och 4 § 3 i VW-lagens oförenlighet med artikel 63.1 FEUF tillsammans, inte bara mot bakgrund av de argument som parterna hade anfört, utan även med beaktade av ”den samlade verkan av de två … bestämmelserna”.

42 För det andra betonade domstolen i punkt 43 i samma dom att det var nödvändigt att pröva verkningarna av begränsningen av rösträtten i 2 § 1 i VW-lagen ”i förhållande till kravet i 4 § [3] i [denna] lag”.

43 För det tredje, efter att ha konstaterat, i punkt 50 i nämnda dom, att 4 § 3 i VW-lagen skapar ett rättsligt instrument som möjliggör för offentliga aktörer att genom en investering som är mindre än den som krävs enligt bolagsrättsliga regler i allmänhet utgöra en blockerande minoritet och därmed stoppa viktiga beslut, anförde domstolen i punkt 51 i denna dom att 2 § 1 i VW-lagen, genom att fastställa begränsningen av rösträtten till 20 procent, ”kompletterar en rättslig ram som möjliggör för ovannämnda offentliga aktörer att genom en sådan mindre investering utöva ett väsentligt inflytande över bolaget”.

44 För det fjärde konstaterade domstolen, i punkt 56 i samma dom, ”att kombinationen av 2 § [1] och 4 § [3] utgör en restriktion för kapitalrörelser i den mening som avses i artikel [63.1 FEUF]”. Detta konstaterande kontrasterar mot konstaterandet i punkt 68 i nämnda dom, enligt vilket ”4 § [1] i VW-lagen [utgör] en restriktion för den fria rörligheten för kapital i den mening som avses i artikel [63.1 FEUF]”.

45 Domskälen i domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland bekräftar sålunda den slutsats som drogs i punkt 1 i domslutet i den domen, enligt vilken det fördragsbrott som fastställdes av domstolen inte var ett resultat av 4 § 3 i denna lag, betraktad separat, utan av denna bestämmelse i kombination med bestämmelsen i 2 § 1 i VW-lagen.

46 Ingen av de omständigheter som kommissionen har anfört är sådan att denna slutsats kan ifrågasättas.

47 För det första grundar sig kommissionens tolkning av punkterna 48 och 50 i domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland inte på hela domen, utan på delar av den. Kommissionen har inte beaktat vare sig sambandet mellan olika avsnitt i domen eller helheten i och samstämmigheten mellan domskälen. Genom att anföra i punkt 50 i domen att 4 § 3 i VW-lagen skapar ”ett rättsligt instrument som möjliggör för offentliga aktörer att, genom en investering som är mindre än den som krävs enligt allmänna bolagsrättsliga regler, utgöra en blockerande minoritet och därmed stoppa viktiga beslut” angav domstolen inte huruvida denna bestämmelse, betraktad för sig, strider mot artikel 63.1 FEUF, i motsats till vad kommissionen förefaller göra gällande. Denna punkt utgör för övrigt en del i det resonemang som förs i föregående punkter i denna dom, i vilken domstolen i punkterna 30 och 43, anförde att 2 § 1 i VW-lagen ska prövas ”i förhållande till” 4 § 3 i denna lag, i synnerhet med beaktande av bestämmelsernas ”samlade verkan”. Vad avser punkt 48 i nämnda dom, till vilken kommissionen också hänvisat, räcker det att konstatera att den endast innehåller ett konstaterande av rent faktiska omständigheter, enligt vilket ”förbundsstaten och delstaten Niedersachsen vid den tidpunkt när VW-lagen antogs, år 1960, var de två huvudaktieägarna i Volkswagen, ett nyligen privatiserat bolag, i vilket de vardera innehade 20 procent av aktierna”.

48 För det andra ska punkt 51 i domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland även förstås mot bakgrund av resten av domen. Genom att ange att begränsningen av aktieägarnas rösträtt ”kompletterar” en rättslig ram som möjliggör för ovannämnda offentliga aktörer att genom en mindre investering utöva ett väsentligt inflytande över Volkswagens beslut framhöll domstolen att 2 § 1 och 4 § 3 i VW-lagen kompletterar varandra, och inte den sistnämnda bestämmelsens fristående verkningar, i motsats till vad kommissionen har gjort gällande.

49 För det tredje kan kommissionen sålunda inte, av att uttrycket ”restriktioner” i plural och konjunktionen ”och” används i punkt 54 i nämnda dom, dra slutsatsen att 2 § 1 och 4 § 3 i VW-lagen utgör två restriktioner av den fria rörligheten för kapital som är oberoende av varandra. I samma punkt, anförde domstolen nämligen att dessa båda bestämmelser skapar ett ”instrument” som kan begränsa möjligheten för direkta investerare att vara delaktig i bolaget i syfte att upprätta eller vidmakthålla varaktiga och direkta ekonomiska relationer som möjliggör investerares verkliga medverkan i ledningen eller kontrollen av bolaget. I punkt 56 i samma dom fastställde domstolen dessutom ”att kombinationen av 2 § 1 och 4 § 3 utgör en restriktion för kapitalrörelser i den mening som avses i artikel 56.1 EG”.

50 För det fjärde godtog domstolen visserligen, i punkt 81 i domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland, kommissionens anmärkningar om ett åsidosättande av artikel 63.1 FEUF. Detta ska emellertid inte, så länge som motsatsen inte uttryckligen har angetts, tas som ett konstaterande av att 4 § 3 i VW-lagen, i sig, utgör en restriktion av den fria rörligheten för kapital.

51 För det femte stödjer inte heller den omständigheten att domstolen förpliktade Förbundsrepubliken Tyskland att ersätta rättegångskostnaderna kommissionens resonemang. Beslutet att förplikta nämnda medlemsstat att ersätta rättegångskostnaderna grundade sig nämligen, såsom framgår av punkt 83 i denna dom, på att medlemsstaten ”i huvudsak ha[de] tappat målet”.

52 Genom att dels upphäva 4 § 1 i VW-lagen, dels 2 § 1 i denna lag, och på så sätt avskaffa kombinationen av den sistnämnda bestämmelsen och 4 § 3 i samma lag, har Förbundsrepubliken Tyskland följaktligen, inom de utsatta tidsfristerna, uppfyllt sina skyldigheter enligt artikel 260.1 FEUF.

53 Denna anmärkning kan därför inte godtas varmed talan i sin helhet ska ogillas.

Rättegångskostnader

54 Enligt artikel 138.1 i domstolens rättegångsregler ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Förbundsrepubliken Tyskland har yrkat att kommissionen ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom kommissionen har tappat målet, ska denna förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

1) Talan ogillas.

2) Europeiska kommissionen ska ersätta rättegångskostnader.

Underskrifter